

Dr Bożena Sowa

Zakład Finansów
Uniwersytet Rzeszowski

Wykorzystanie wybranych instrumentów polityki strukturalnej UE w województwie podkarpackim

WPROWADZENIE

Polska wstępując 1 maja 2004 roku do Unii Europejskiej włączyła się w realizację jednej z ważniejszych wspólnotowych polityk – polityki spójności, mającej na celu promowanie harmonijnego rozwoju całego terytorium Unii Europejskiej poprzez działania prowadzące do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju jej regionów, a tym samym do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Wspólnoty. Dzięki odpowiedniemu ukierunkowaniu działań realizowanych w ramach polityki spójności przy wsparciu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, Polska ma szansę na znaczne przyspieszenie procesów zmierzających do osiągnięcia konwergencji z innymi regionami i krajami Unii Europejskiej.

W odpowiedzi na proces globalizacji Polska musi dysponować nowoczesną polityką rozwojową, która pozwoli nie tylko na zmniejszenie dystansu rozwojowego do bogatszych państw Unii Europejskiej, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się dysproporcji w poziomie rozwoju poszczególnych regionów Polski, tak aby uniknąć marginalizacji tych najsłabiej rozwijających się.

Celem niniejszego artykułu jest analiza efektywności wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego dokonana na podstawie raportu opublikowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego.

Należy zauważyć, że analiza efektów wdrażania funduszy pomocowych w latach 2004–2006 powinna być przeprowadzana z dużą ostrożnością. Reguła $n+2$ oznacza, że ostateczne rozliczenie efektów europejskiej polityki spójności wynikających ze zobowiązań lat 2004–2006 nastąpi dopiero w 2009 r., gdy będą dane na temat wykorzystania środków i wdrożenia poszczególnych programów na koniec 2008 r.

ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO

Celem strategicznym Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) było tworzenie warunków wzrostu konkurencyjno-

ści regionów oraz przeciwdziałania marginalizacji niektórych obszarów, co w konsekwencji miało sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu Polski oraz integracji z UE [Poźnik, 2008, s. 50].

W ramach ZPORR przewidziano wsparcie dla: inwestycji infrastrukturalnych (infrastruktury drogowej, środowiskowej, kulturalnej, turystycznej, ochrony zdrowia, edukacyjnej i społeczeństwa informacyjnego), rozwoju zasobów ludzkich (podnoszenie kwalifikacji zawodowych, reorientacja zawodowa, stypendia dla uczniów i studentów), promocji przedsiębiorczości i wsparcia dla mikroprzedsiębiorstw oraz rozwijania współpracy pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a przedsiębiorstwami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym [ZPORRe, *Zmiany w regionach*, 2008, s. 3–4].

ZPORR w województwie podkarpackim wdrażany był przez następujące instytucje [ZPORR, *Informacja i promocja*, <http://www.uw.rzeszow.pl/zporr>, 2008]:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego:

Departament Funduszy Strukturalnych odpowiadał za koordynowanie procesu wdrażania ZPORR oraz ocenę formalno-prawną i obsługę procesu oceny merytorycznej wniosków zgłaszanych w ramach działań Priorytetu I i III (bez działania 3.4), tj. inwestycji infrastrukturalnych,

Departament Rozwoju Regionalnego odpowiadał za wdrażanie działania 2.6 *Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy* oraz nadzór nad wdrażaniem działań z zakresu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości i mikroprzedsiębiorstw (działania 2.5 i 3.4),

Departament Edukacji i Kultury odpowiadał za wdrażanie programów stypendialnych dla uczniów i studentów (działanie 2.2),

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie odpowiadał za wdrażanie działań z zakresu podnoszenia kwalifikacji oraz reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa i osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi (działania 2.1, 2.3, 2.4),

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. wdrażała działania z zakresu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości i mikroprzedsiębiorstw (2.5 i 3.4).

Realizacja ZPORR była ograniczona terminem do dnia 30 czerwca 2008 r., do którego należało przedstawić ostatnie wnioski o płatność dotyczące realizowanych – w ramach programu – projektów. W wyjątkowych przypadkach termin finansowego zakończenia projektu mógł zostać przedłużony do dnia 31 grudnia 2008 r. po uprzednim uzyskaniu warunkowej zgody Instytucji Zarządzającej ZPORR [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych i pozostałych instrumentów polityki strukturalnej w województwie podkarpackim*, 2007, s. 29].

1.1 Stan wdrażania działań w ramach Priorytetu I i III ZPORR (wybrane działania)

W ramach Priorytetu I i III (bez działania 3.4) do dnia 30 czerwca 2007 r. w woj. podkarpackim złożono 957 wniosków. Z tej liczby do oceny merytoryczno-technicznej (przeprowadzanej przez Panel Ekspertów) dopuszczonych zostało 753 wniosków – tj. 78% złożonych wniosków.

Ze względu na ograniczone limity finansowe Zarząd Województwa Podkarpackiego wybrał do dofinansowania 314 wniosków – tj. 33% całkowitej liczby złożonych wniosków, czyli przeciętnie co trzeci spośród złożonych projektów [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 30].

Zarząd Województwa Podkarpackiego – dokonując wyboru projektów do dofinansowania podejmował decyzje zgodne z opinią Regionalnego Komitetu Sterującego. Na 703 przedłożonych mu na listach rankingowych wniosków w 675 przypadkach podjął decyzje zgodne z rekomendacją RKS, tj. w 96% [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 33–34]. Poniższe działania miały na celu podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa poprzez rozwój infrastruktury technicznej i edukacyjnej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska oraz zachowaniu tożsamości kulturowej.

Stan wdrażania w ramach poszczególnych działań i poddziałań I–III priorytetu ZPORR (bez działania 3.4) przedstawia się w następujący sposób:

Działanie 1.1 – Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego

Celem podejmowanych działań było zwiększenie spójności transportowej województwa z pozostałą częścią kraju oraz poprawa dostępności przestrzennej miast.

Alokacja środków z EFRR na realizację powyższego celu (na lata 2004–2006) wynosiła 206 464 912,72 zł¹. W okresie od 3.06.2004 r. do 30.06.2006 r. zostały przeprowadzone dwa nabory wniosków, a ostatecznie do dofinansowania wybrano 24 wnioski.

Wnioskowana kwota dotacji wynosiła 307 273 267,53 zł, co stanowiło 148,83% alokacji, natomiast wartość dofinansowania z EFRR wniosków wybranych przez Zarząd Województwa stanowiła 271 675 138,13 zł. [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, s. 2007, s. 41].

Należy zauważyć, że priorytet w powyższych działaniach stanowiła bezpieczna infrastruktura drogowa.

Działanie 1.2 – Infrastruktura ochrony środowiska

Prace – w ramach działania 1.2 – miały na celu podnieść atrakcyjność inwestycyjną Podkarpacia m. in. poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego.

Alokacja środków z EFRR na ten cel wynosiła 78 488 996,54 zł. W okresie od 3.06.2004 r. do 31.01.2006 r. na Podkarpaciu zostały przeprowadzone dwa

¹ Według kursu 1 euro = 3,7820 zł.

nabory wniosków (liczba złożonych wniosków – 38, liczba wniosków wybranych do dofinansowania – 19). Wnioskowana kwota dotacji wyniosła 186 026 894,31 zł, co stanowiło 237,01% alokacji.

Wartość dofinansowania z EFRR wniosków wybranych przez Zarząd Województwa wyniosła 110 076 967,09 zł (co stanowiło 140,25% alokacji) natomiast wartość wniosków, dla których podpisano umowę wraz z uwzględnieniem aneksów po przetargach 72 457 476,38 zł – co stanowiło 92,32% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 41].

Działanie 1.3.1 – Regionalna infrastruktura edukacyjna

W ramach powyższych działań dążono do wzmocnienia pozycji szkół wyższych na Podkarpaciu, które w przyszłości mają odegrać kluczową rolę w podnoszeniu poziomu konkurencyjności regionu.

Alokacja środków finansowych na ten cel z EFRR wynosiła 39 072 852,44 zł. W okresie od 3.06.2004 r. do 4.05.2005 r. przeprowadzono dwa nabory wniosków (liczba złożonych wniosków – 22, liczba wniosków wybranych do dofinansowania – 14). Wnioskowana kwota dotacji wynosiła 114 502 684,56 zł, co stanowiło 293,05% alokacji. W efekcie wartość dofinansowania z EFRR wniosków wybranych przez Zarząd Województwa wyniosła 43 029 105,25 zł, co stanowiło 110,13% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 43].

Priorytetem w powyższym działaniu była rozbudowa i modernizacja obiektów służących do prowadzenia działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej przez szkoły wyższe Podkarpacia, a zwłaszcza przez Politechnikę Rzeszowską.

Działanie 1.3.2 – Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia

W ramach powyższego działania, uwaga została skupiona na poprawie usług medycznych świadczonych przez wyspecjalizowane zakłady opieki zdrowotnej na Podkarpaciu.

Alokacja środków z EFRR na powyższy cel w latach 2004–2006² wynosiła 26 227 215,37 zł. W ramach powyższego działania przeprowadzono dwa nabory wniosków, ilość złożonych wniosków – 44. Wnioskowana kwota dotacji – 130 975 533,96 zł, co stanowiło 499,39% alokacji. Ostateczna wartość dofinansowania zadań z EFRR wyniosła 27 026 634,88 zł, co stanowiło 103,05% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 44].

Należy podkreślić, że wsparciem zostały objęte te projekty, które były zgodne z Narodowym Programem Zdrowia oraz Wojewódzką Strategią Ochrony Zdrowia.

² Według kursu 1 euro = 3,7820 zł.

Działanie 1.4 – Rozwój turystyki i kultury

W ramach powyższego działania podejmowano inicjatywy mające przyczynić się do wzrostu znaczenia kultury i turystyki jako istotnego czynnika stymulującego rozwój społeczno- gospodarczy Podkarpacia. Działania są tym bardziej istotne z tej racji, że Podkarpacie legitymuje się korzystnym położeniem geograficznym, a zarazem posiada bogatą i wielowiekową kulturę.

Alokacja środków z EFRR na wspomniany cel lata wyniosła 51 145 767,55 zł. W odniesieniu do powyższego działania przeprowadzono jednak tylko jeden nabór wniosków, w ramach którego do dofinansowania wybrano sześć wniosków.

Ostatecznie podpisano umowy na realizację powyższych zadań na wartość 51 593 463,54 zł, co stanowiło 100,88% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 44].

Działanie 1.5 – Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach powyższego działania miały przyczynić się do rozwoju infrastruktury informatycznej zapewniającej dostęp do Internetu i innych form komunikacji, zwłaszcza obszarów wiejskich Podkarpacia.

Alokacja środków z EFRR na lata 2004–2006³ wynosiła 22 674 250,60 zł. W okresie od 3.06.2004 r. do 5.12.2005 r. przeprowadzono dwa nabory wniosków. Ostatecznie wartość wniosków, dla których podpisano umowę wraz z uwzględnieniem aneksów po przetargach wyniosła 24 071 537,57 zł, co stanowiło 106,16% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 44].

Działanie 3.2 – Obszary podlegające restrukturyzacji

Szczególne znaczenie dla Podkarpacia miały działania mające na celu rozwój infrastruktury technicznej oraz zapewniające kompleksowe zagospodarowanie inwestycyjne na obszarach o wysokim poziomie bezrobocia oraz o wysokim udziale w przemyśle.

Przeprowadzono cztery nabory wniosków (podpisano 33 umowy), natomiast wartość wniosków, dla których podpisano umowę wraz z uwzględnieniem aneksów po przetargach wyniosła 32 469 517,64 zł, co stanowiło 103,83% alokacji.

Należy stwierdzić, że Podkarpacie wykazało dużą i skuteczną aktywnością beneficjentów, co ma swoje odzwierciedlenie w liczbie podpisanych umów. Zważywszy na fakt, że Podkarpacie zaliczane jest do regionów o niskim poziomie rozwoju gospodarczego, sytuację tę należy uznać za korzystną. Utrzymanie się tej prawidłowości może doprowadzić do zmniejszenia regionalnych różnic między Podkarpaciem, a regionami bardziej rozwiniętymi, a tym samym do osiągnięcia głównego celu unijnej polityki strukturalnej, jakim jest poprawa

³ Według kursu 1 euro = 3,7820 zł.

spójności ekonomicznej, społecznej, a ostatnio również przestrzennej [Churski, 2008, s. 158].

STAN WDRAŻANIA DZIAŁAŃ W RAMACH PRIORYTETU II ZPORR (WŁĄCZNIE Z DZIAŁANIEM 3.4) – WYBRANE DZIAŁANIA

Celem realizacji Priorytetu II ZPORR – Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach jest stworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym i regionalnym, a także poprawa zdolności do programowania i realizacji projektów w zakresie rozwoju zasobów ludzkich na tych szczeblach. Szczególne znaczenie ma realizacja działań mających na celu reorientację zawodową pracowników zanim staną się bezrobotnymi oraz przekwalifikowanie osób odchodzących z rolnictwa [Fundacja Europa i Samorządność, www.fundacja.europa.pl].

Działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich i przedsiębiorczości były wdrażane przez Departament Edukacji i Kultury (działanie 2.2), Departament Rozwoju Regionalnego (działanie 2.6), Wojewódzki Urząd Pracy (działania 2.1, 2.3, 2.4), Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. (działania 2.5 i 3.4):

Działanie 2.1 – Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie.

Środki finansowe – w ramach powyższego działania – były przeznaczane na zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców Podkarpacia i ich zdolności w zakresie dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wymogów regionalnego rynku pracy w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej, a także lepszego dostosowanie potrzeb szkoleniowych i kwalifikacji mieszkańców do wymogów regionalnego rynku pracy poprzez monitoring regionalnego rynku pracy i upowszechnianie zebranych informacji.

W ramach powyższych działań przeprowadzono pięć naborów wniosków, efektem czego było podpisanie 100 umów na łączną wartość (wraz z uwzględnieniem aneksów) 28 339 655,53 zł, co stanowiło 102,85% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 54].

Działania w ramach powyższego priorytetu były tym cenniejsze dla Podkarpacia, że koncentrowały się zwłaszcza na obszarach zagrożonych marginalizacją, w tym na obszarach wiejskich i obszarach restrukturyzacji przemysłu.

Działanie 2.2 – Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne, dla którego rolę Instytucji Wdrażającej pełni Departament Edukacji i Kultury.

Ogólnym celem działania jest podniesienie dostępu do kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym dla uczniów pochodzących z obszarów

wiejskich i studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłu.

W ramach powyższych działań przeprowadzono siedem naborów wniosków, natomiast ostatecznie podpisano 42 umowy na łączną wartość 35 297 078,56 zł, co stanowiło 103,03% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 56].

Z tej pomocy skorzystała głównie młodzież z ubogich terenów wiejskich, bez której dalsza ich edukacja (zwłaszcza na poziomie studiów) byłaby niemożliwa.

Działanie 2.3 – Reorientacja osób odchodzących z rolnictwa.

Przedsięwzięcia – w ramach powyższego działania – miały na celu przygotowanie osób zatrudnionych dotychczas w rolnictwie – do znalezienia zatrudnienia poza sektorem rolnym. Działania były o tyle cenne, że Podkarpacie cechuje charakter rolniczy, a gospodarstwa są rozdrobnione i nie dają możliwości utrzymania rodzin.

W ramach powyższych działań przeprowadzono pięć naborów wniosków (złożono 207 wniosków), a w ostateczności podpisano umowy na łączną wartość dofinansowania z EFS 15 904 722, 22 zł, co stanowiło 108,02% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 56].

Działanie 2.5 – Promocja przedsiębiorczości – które wdrażane było przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. – miało na celu stworzenie odpowiednich warunków do podejmowania indywidualnej działalności gospodarczej oraz w formie spółek osób fizycznych poza sektorami tradycyjnymi.

W okresie od 27.10.2004 r. do 16.06.2006 r. przeprowadzono pięć naborów wniosków. Ostatecznie podpisano 32 umowy na sfinansowanie z EFS na łączną wartość 16 667 609,39 zł, co stanowiło 103,42% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 57].

Wspomniana pomoc finansowa była o tyle istotna, że od momentu rozpoczęcia transformacji gospodarczej na Podkarpaciu upadło wiele – dotychczas znaczących – przedsiębiorstw lub znacznie ograniczyło liczbę pracowników.

Działanie 3.4 – Mikroprzedsiębiorstwa, które wdrażane były przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. [Działanie 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa, <http://www.rarr.rzeszow.pl>]

Celem Działania jest zwiększenie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznego doradztwa oraz zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania przedsiębiorstw na rynku.

W okresie od 10.11.2004 r. do 16.10.2006 r. przeprowadzono jedenaście naborów, w trakcie których złożono 1057 wniosków. Łączna wartość dofinansowania z EFRR wybranych projektów wyniosła 15 089 633,46 zł, co stanowiło 102,19% alokacji [*Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych...*, 2007, s. 59].

Najważniejsze efekty, które mają być osiągnięte po zakończeniu realizowanych projektów w trzecim kwartale 2008 r. to:

- powstanie trwałej struktury wdrażania i monitoringu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego,
- udział ponad 2300 instytucji w projektach w ramach działania, powstanie 13 baz danych wspierających rozwój innowacyjny regionu,
- udział 98 absolwentów szkół wyższych w stażach w przedsiębiorstwach innowacyjnych, z czego przynajmniej 68 otrzyma zatrudnienie,
- udział 95 doktorantów w programach stypendialnych,
- utworzenie przynajmniej 7 sieci współpracy w zakresie innowacji i transferu wiedzy pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a przedsiębiorstwami.

Natomiast uzyskane w ramach działania 3.4 ZPORR środki finansowe mikroprzedsiębiorcy przeznaczali na zakup lokali, maszyn, urządzeń, linii technologicznych, sprzętu komputerowego, sprzętu medycznego, aparatury, oprogramowania oraz na prowadzenie prac budowlanych i remontowych. W przypadku projektów doradczych dofinansowane były usługi doradcze ukierunkowane na rozwój firm oraz przygotowujące przedsiębiorców do wprowadzenia norm jakości ISO. Oprócz wsparcia inwestycyjnego, drugim poważnym efektem realizacji działania jest wzrost zatrudnienia. Wszyscy przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali utworzenie miejsc pracy, udokumentowali realizację tego wskaźnika. Problemem, który pojawia się coraz częściej przy wdrażaniu projektów jest brak wyspecjalizowanej kadry do pracy w mikroprzedsiębiorstwach (np. w budownictwie, geodezji czy projektowaniu).

PODSUMOWANIE

Działania polityki strukturalnej wspierane są przez Unię Europejską za pomocą zróżnicowanych instrumentów finansowych, z których najważniejszymi są fundusze strukturalne. Polityka ta zgodnie z unijną zasadą subsydiarności jest jedynie uzupełnieniem działań podejmowanych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Wspierane są te przedsięwzięcia, na które brakuje odpowiednich środków budżetowych krajów członkowskich. Fundusze unijne kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie osiągnąć średniego poziomu ekonomicznego w Unii Europejskiej.

W latach 2004–2006 Polsce zostało przyznanych niemal 13 mld euro. W celu wykorzystania tych środków powstał Narodowy Plan Rozwoju 2004–2006 oraz programy operacyjne, które szczegółowo definiowały sposób osiągnięcia celów i strategii określonych w NPR.

Głównym źródłem środków strukturalnych dla Podkarpacia był Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Środki pozyskane z tego programu w województwie podkarpackim miały znacznie większy udział w kwotach pozyskanych ogółem, niż w innych województwach. Niezależnie od powyższego, ze względu na niewystarczające środki przyznane województwu podkarpackiemu w ramach ZPORR (pomimo szóstej pozycji pod względem kwoty w skali kraju) w zakresie priorytetu I i III ZPORR dofinansowania nie uzyskało kilkaset projektów o łącznej wartości około 1 mld zł. Statystycznie rzecz ujmując – zaledwie co trzeci złożony wniosek uzyskał dofinansowanie, choć w przypadku dziedzin, w których występowała największa aktywność ze strony potencjalnych beneficjentów, tj. przede wszystkim infrastruktury drogowej, środowiskowej oraz edukacyjnej, szanse na uzyskanie dofinansowania były częstokroć jeszcze mniejsze.

W efekcie bardzo dużo dobrych wniosków nie uzyskało dofinansowania ze względu na brak środków, a ich realizacja została odłożona na późniejszy okres, przeprowadzona w ograniczonym zakresie lub zaniechana.

Okres programowania 2004–2006 umożliwił zarówno beneficjentom, jak i osobom zaangażowanym w wdrażanie programów operacyjnych poznanie wielu ważnych dla polityki regionalnej mechanizmów prawnych i finansowych. Nabyte w tym czasie doświadczenie i umiejętności stanowiąc będą z całą pewnością podstawę do właściwej i skutecznej realizacji polityki regionalnej w kolejnej, obejmującej lata 2007–2013, perspektywie finansowej.

LITERATURA

Churski P., 2008, *Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Działanie 3.4. – Mikroprzedsiębiorstwa, <http://www.rarr.rzeszow.pl> (stan na dzień 30.07.2008 r.)

Fundacja Europa i Samorządność, (www.fundacja.europa.pl).

Informacja na temat wykorzystania funduszy przedakcesyjnych i pozostałych instrumentów polityki strukturalnej w województwie podkarpackim przygotowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Departament Funduszy Strukturalnych, wrzesień 2007.

Poźnik R., 2008, *Fundusze unijne – zasady finansowania projektów ze środków unijnych w Polsce w latach 2007–2013*, Lubin.

Projekty Podkarpackie – 32 pomysły na rozwój regionu, broszura wydana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.

ZPORR, Informacja i promocja, <http://www.uw.rzeszow.pl/zporr> (stan na dzień 16.10.2008 r.)

ZPORRe, zmiany w regionach, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2008.

Streszczenie

Polska wstępując 1 maja 2004 r. do Unii Europejskiej włączyła się w realizację jednej z ważniejszych wspólnotowych polityk – polityki spójności, mającej na celu promowanie harmonijnego rozwoju całego terytorium Unii Europejskiej poprzez działania prowadzące do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju jej regionów, a tym samym do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Wspólnoty. Dzięki odpowiedniemu ukierunkowaniu działań realizowanych w ramach polityki spójności przy wsparciu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, Polska ma szansę na znaczne przyspieszenie procesów zmierzających do osiągnięcia konwergencji z innymi regionami i krajami Unii Europejskiej.

Celem niniejszego artykułu jest analiza efektywności wdrażania funduszy strukturalnych w województwie podkarpackim dokonana na podstawie raportu opublikowanego przez Urząd Marszałkowski województwa podkarpackiego.

Należy zauważyć, że ostateczne rozliczenie efektów europejskiej polityki spójności wynikających z zobowiązań lat 2004–2006 nastąpi dopiero w 2009 r., gdy znane będą dane na temat wykorzystania środków i wdrożenia poszczególnych programów na koniec 2008 r. Natomiast bezpośrednie i pośrednie efekty realizacji wielu projektów współfinansowanych z funduszy mogą pojawić się z opóźnieniem, często nawet kilkuletnim.

Absorption of Selected European Union's Community Policy Instruments in Podkarpackie Voivodeship

Summary

Poland became a European Union member on 1st May 2004. It means that the country takes part in one of the European Union's most important community politics – integrity politics. The main goal of this policy is promotion of harmonious development in the whole European Union territory, and also enonomic, social and teritorial Society integrity. It should be gained through deceasing of disproportion in its different regions. Poland has an opportunity to accomplish the convergence with other EU's regions and countries thanks to the directed community policy, structural funds and Integrity Funds.

The article aims at analysis of effectiveness of structural funds implementation in Podkarpackie voivodeship on the basis of the report published by Marshal Commision in Podkarpacie. It is important to say that the final settlement of European community policy for period 2004–2006 will be done in 2009 because data about sources absorption and implementation of a particular systems will be known at the end of 2008 and direct and indirect effects of projects implementation can appear after even a few years.